

Planlegging flytter grenser! Norsk planmøte – Plankonferansen i Hordaland 2012 Bergen 22 - 23. oktober

BRYGGEN – STATUSSYMBOL OG VERDSARV

Fylkeskonservator Per Morten Ekerhovd
Hordaland fylkeskommune

P.A. Horn, Fotograf

Nº 472

Bergen set fra Fredriksborg Fæstning

Britannia.

Kulturminne og identitet

Kulturminnevernet sine målsettingar:

Berekraftig ressursforvaltning og kulturminneverdiar som grunnlag for utvikling av stadkvalitet

Konkurrerende perspektiv:

1. Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft
2. «Vi kan ikkje leve i eit museum !»

Kulturminnevern og verdiskaping

Jf NF-rapport 5/2010

Miljømessig

Kulturell

Sosial

Økonomisk verdiskaping

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

Kulturminnevern - eit felles globalt prosjekt

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Akropolis 1860

κλείστε ✕

Πίθος Δ X

Δύο ιππείς ιππεύουν σε άλογα που καλπάζουν έντονα, ο ένας δίπλα στον άλλο, με τον (19) λίγο πιο πίσω να καλύπτει εν μέρει το άλογο του (18). Το δεξί άλογο ιδίως κυριολεκτικά πετάει, με τα τέσσερα πόδια του στον αέρα. Ο αναβάτης του (19) με κοντό χιτώνα, ανεμίζουσα χλαμύδα, εμβάδες και αλωπεκή, κρατάει γερό με το αριστερό του χέρι τα χαλινάρια, ενώ με το δεξί του χαϊδεύει στο κεφάλι το άλογό του σε μια χειρονομία επαίνου και ευθάρρυνσης. Ο ιππέας (18) πιο συγκρατημένος σκύβει λίγο το άμορφο κεφάλι του με τα σγουρά μαλλιά, ενώ κρατάει με τα δυο του χέρια τα νύια. Φοράει κοντό χιτώνα και πλαστικό θώρακα, που αποδίδει δηλαδή την ανατομική διάπλαση του άνω μέρους του κορμού.

Δ ΙΧ

16

17

Δ X

18

19

Δ XI

20

21

MA

(MA 1031)

MA

MA

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

10 août 1887

9 septembre 1887

8 octobre 1887

10 novembre 1887

14 décembre 1887

15 mars 1888

10 avril 1888

10 mai 1888

juin 1888

juillet 1888

14 août 1888

14 septembre 1888

14 octobre 1888

14 novembre 1888

26 décembre 1888

20 janvier 1889

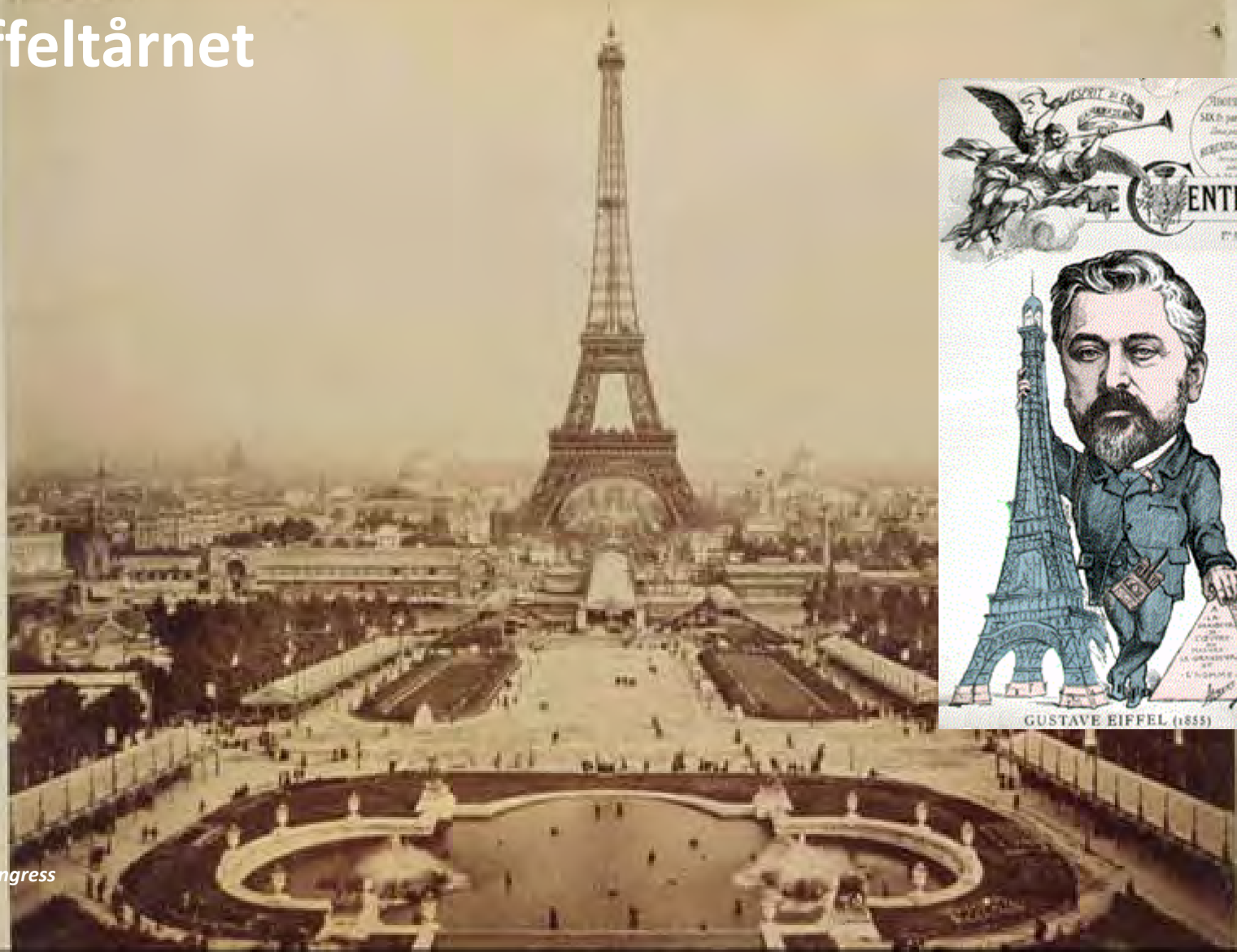
12 février 1889

12 mars 1889

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

Eiffeltårnet

Library of Congress

250 000 000 vitjande sidan opninga i 1889

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

Planlegging for å sikre kulturminnet

Vedlikehald

Tilrettelegging for vitjande

Tilhøve til bylandskapet

<http://lemonslol.deviantart.com/art/Tour-Eiffel-158055674>

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

www.upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ae/Tour_Eiffel_360_Panorama.jpg

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

21 000 000 besøkande / år

Venezia

Kulturminne gjev kulturell konkurransekraft

90 % kulturminne – 10 % moderne by

Image © 2012 DigitalGlobe

Google

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

***Berekraftig forvaltning av kulturminneverdier gjev
kulturell konkurransekraft !***

***Kan ein byggje kulturell konkurransekraft på tapte
kulturminneverdier?***

Moral og etikk i moderne arkitektur: ærlighetsidealet

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

Warszawa 1945

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

WARSAWA 1944

WARSZAWA

Warszawa

Warszawa

Plac Zamkowy

Dresden 1945

Frauenkirche Dresden

Stadtschloss Postdam

Berlin may delay city palace reconstruction

Published: 2 Jun 10 11:51 CET

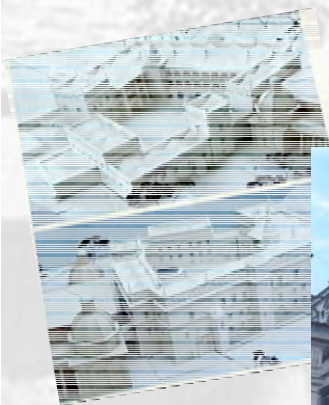
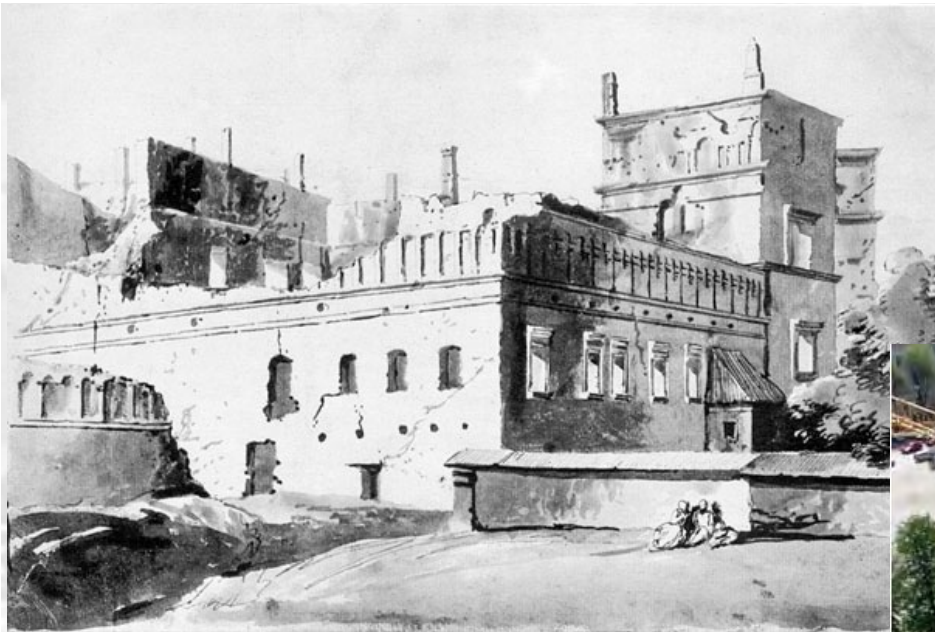

Angela Merkel's centre-right coalition is planning to delay the reconstruction of Berlin's historic royal city palace due to the overstretched national budget, but most Berliners don't want it back anyway, media reports said on Wednesday.

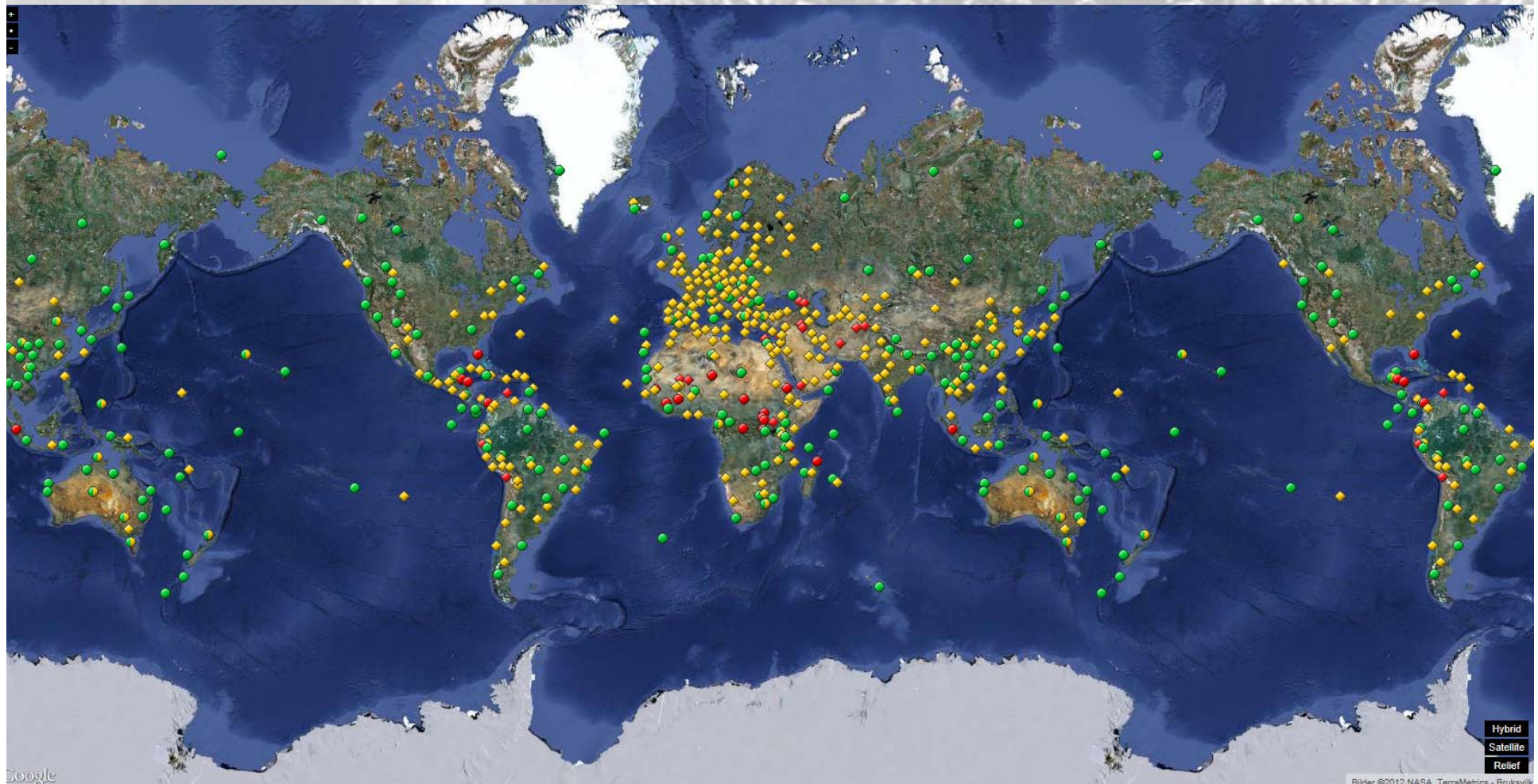
Berliner Stadtschloss

Vilnius Grand Ducal Palace

Verdsarven – det globaliserte kulturminnevernet

Bryggen som kulturminne

Vår egen verdsarv

*Operational Guidelines for World Cultural
Heritage Sites, UNESCO 2005*

*“3. to bear a unique or at least exceptional
testimony to a cultural tradition or to a
civilization which is living or which has
disappeared;”*

Brief Description

“Bryggen, the old wharf of Bergen, is a reminder of the town’s importance as part of the Hanseatic League’s trading empire from the 14th to the mid-16th century. Many fires, the last in 1955, have ravaged the characteristic wooden houses of Bryggen. Its rebuilding has traditionally followed old patterns and methods, thus leaving its main structure preserved, which is a relic of an ancient wooden urban structure once common in Northern Europe. Today, some 62 buildings remain of this former townscape.”

ICOMOS INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES CONSEIL INTERNATIONAL DES MONUMENTS ET DES SITES CONSEJO INTERNACIONAL DE MONUMENTOS Y SITIOS МЕЖДУНАРОДНЫЙ СОВЕТ ПО ВОПРОСАМ ПАМЯТНИКОВ И ДОСТЕРИЖИТЕЛЬНЫХ МЕСТ	
LISTE DU PATRIMOINE MONDIAL WORLD HERITAGE LIST N° 59	
A) IDENTIFICATION	A) IDENTIFICATION
Bien proposé: Quartier de "Bryggen"	Nomination: Bryggen
Lieu: Bergen	Location: Bergen
Etat partie: Norvège	State party: Norway
Date: 15 Novembre 1978	Date: November 15, 1978
B) RECOMMANDATION DE L'ICOMOS	B) ICOMOS RECOMMENDATION
Que le bien culturel proposé soit inscrit sur la Liste du Patrimoine mondial au titre du critère III.	That the proposed cultural property be included on the World Heritage List on the basis of criterion III.
C) JUSTIFICATION	C) JUSTIFICATION
Ce quartier de constructions traditionnelles en bois perpétue, dans son apparence actuelle, le souvenir d'un des plus anciens ports du grand commerce de l'Europe septentrionale et du seul comptoir extérieur de la Hanse dont les structures primitives restent inscrites dans le parcellaire et le paysage urbain. Fondé vers 1070 par le roi Olav le Pacifique (Olav Trygv), le port de Bergen fut d'abord une possession de la vieille aristocratie norvégienne qui s'était assurée le monopole du commerce du poisson. Des saags, comme celle du roi Sverre (vers 1180) mentionnent déjà le quartier de Bryggen, sorte de fief du patriciat marchand. Vers 1350, la puissante ligne hanseatique s'assure le contrôle de Bergen où une consociété est ouverte peu après. C'est aux colons allemands que le quartier de Bryggen	In its present appearance, this part of the town with its traditional wooden buildings perpetuates the remembrance of one of the oldest large trading ports of northern Europe and the only trading post outside of the Hanseatic League whose original structures remain within the city limits and cityscape. Founded in about 1070 by King Olav the Peaceful (Olav Trygv), the part of Bergen was initially a possession of the old Norwegian aristocracy which had acquired a monopoly on fish trading. The saags, such as that of King Sverre (ca. 1180) already spoke of the Bryggen district, as the base of patrician merchants. About 1350, the powerful Hanseatic League gained control of Bergen and a food packing trade was established not long afterwards. The Bryggen district owes its physiognomy to the German colonists. It is characterized by the construction

ICOMOS - 46067 Saint-Agnan, 75 Rue du Temple, 75001 Paris - Tél. 271 31 56 - Cable address / Adresse télégraphique ICOMOS PARIS

doit sa physionomie, caractérisée par l'implantation de files de bâtiments le long de rues étroites perpendiculaires au quai.

L'unité urbaine est organisée autour d'une cour (le gård) comme à plusieurs maisons de bois à trois niveaux dont les façades à pignon et les murs latéraux sont couverts d'essentes, le toit étant constitué de bardeaux. Vers l'arrière du gård, un petit entrepôt ou cellier (kjeller) en pierre protège l'ensemble contre l'incendie. Cette structure répétitive était adaptée aux conditions de vie des colons du comptoir hanseatique.

Les commerçants allemands, célibataires, prenaient leurs quartiers d'hiver dans les petites maisons individuelles en bois, les celliers servant d'entrepôt ou de dépôt commun à plusieurs d'entre eux. Véritable colonie, Bryggen jouissait d'une quasi extraterritorialité qui se prolongea en fait après le départ des hanseates jusqu'à la création en 1754 d'un comptoir norvégien où à l'initiative de pêcheurs et d'amateurs d'origine allemande.

Ce quartier où sont inscrites les traces d'une organisation sociale de l'espace remontant au XIVème siècle subit, au cours des siècles plusieurs sinistres, les incendies de 1476 et 1702 comptant parmi les plus dévastateurs. Toujours reconstruit conformément au plan d'origine et selon des techniques traditionnelles, il garde toutefois une allure médiévale. En 1955, un nouvel incendie a porté gravement atteinte à l'intégrité de Bryggen, dont un tiers environ a été détruit. A la suite de ce dernier sinistre, une restauration attentive des 58 maisons subsistantes a été entreprise et, surtout, des fouilles archéologiques ont fait connaître divers niveaux d'occupation du quartier, du XIIème au XVIIIème siècle. Les variations du front de mer, dont la mobilité contraste avec la fixité du parcellaire, ont été étudiées à cette occasion.

Quartier ancien homogène, "Bryggen" illustre dans sa forme actuelle, postérieure à l'incendie de 1702, l'organisation spatiale d'un quartier de marchands hanseatiques, sorte de "fondaco" septentrional dont ni l'ibec ni Novgorod ne fournissent l'équivalent. "Bryggen" peut être inscrit sur la Liste du Patrimoine mondial au titre du critère III.

- 2 -

of buildings along the narrow streets running parallel to the docks.

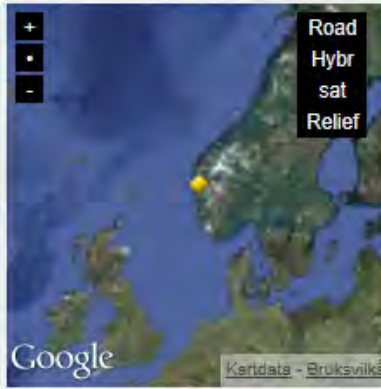
The urban unit revolves around a courtyard (the gård), which is common to several three-level wooden houses whose gabled facades and lateral walls are covered with shingles as are the roofs. Toward the back of the gård, there is a small warehouse or storeroom (kjeller) of stone which protects the area against fire. This repetitive structure was adapted to the living conditions of the colonists of the Hanseatic trading post.

The German merchants, who were bachelors, took up winter residences in the small individual wooden houses, and the storerooms were used as individual or collective warehouses. A true colony, Bryggen enjoyed quasi-extraterritoriality which continued on beyond the departure of the Hanseatics until the creation of a Norwegian trading post in 1754 on the impetus of fishermen and ship owners of German origin.

This quarter which bears the traces of social organisation of space going back to the 14th century suffered damage over the centuries, some of the most devastating of which being the fires of 1476 and 1702. The quarter nevertheless retains a medieval appearance due to the fact that it was always reconstructed in accordance with the original plan and using traditional techniques. In 1955 another fire did extensive damage to the city as a whole one-third of which was destroyed. Following this last catastrophe, the remaining 58 houses were carefully restored and the several excavations revealed various levels of occupation of the quarter, from the 12th to the 18th century. On this particular occasion, the variations of the sea-front, which contrast with the immutability of the land plot, were studied.

In its present form, following the 1702 fire, Bryggen, a harmonious ancient quarter, illustrates the use of space in a quarter of Hanseatic merchants. It is a type of northern "fondaco" unequalled by even l'ibec and Novgorod. Bryggen can be included on the World Heritage List on the basis of criterion III.

 Norway
City of Bergen, County of Hordaland
N60 23 49.992 E5 19 23.016
Date of Inscription: 1979
Criteria: (iii)
Ref: 59

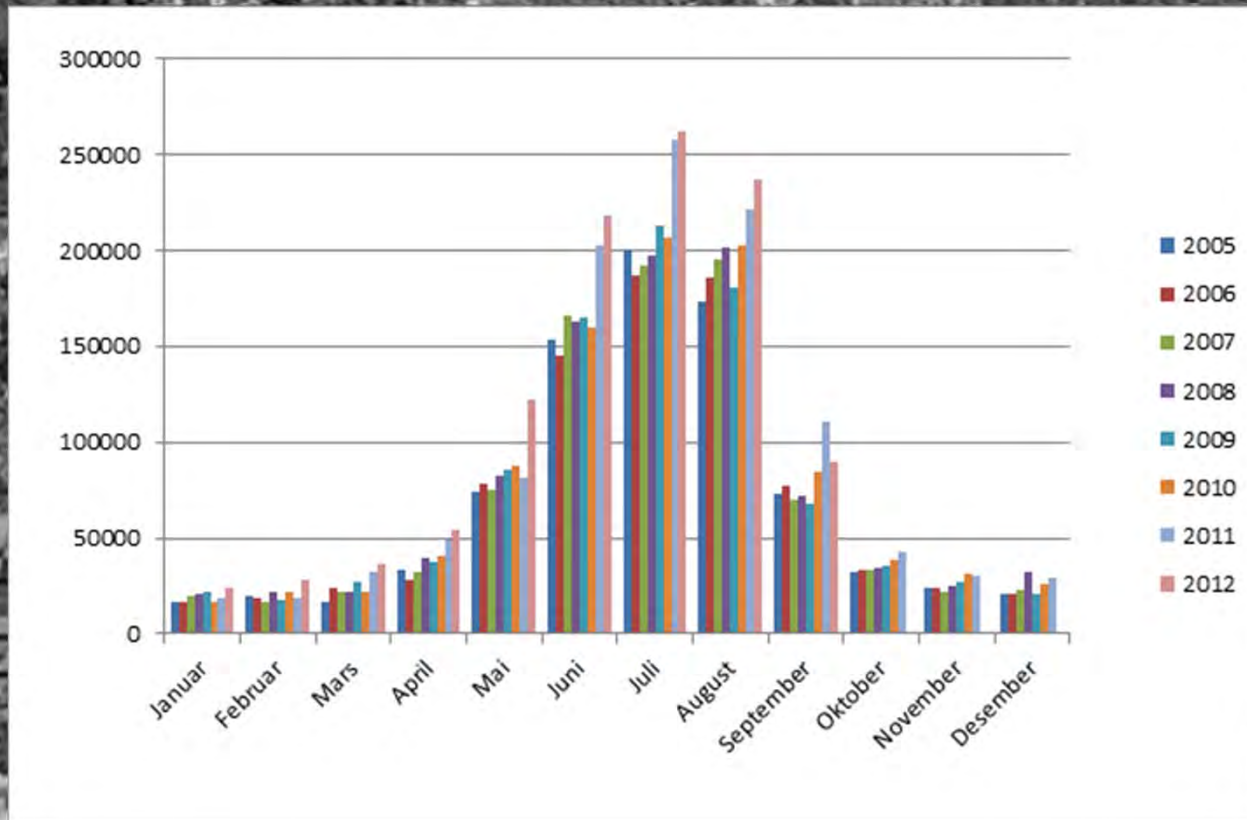
Road Hybr sat Relief

Google

Kartdata - Bruksvikå

Links

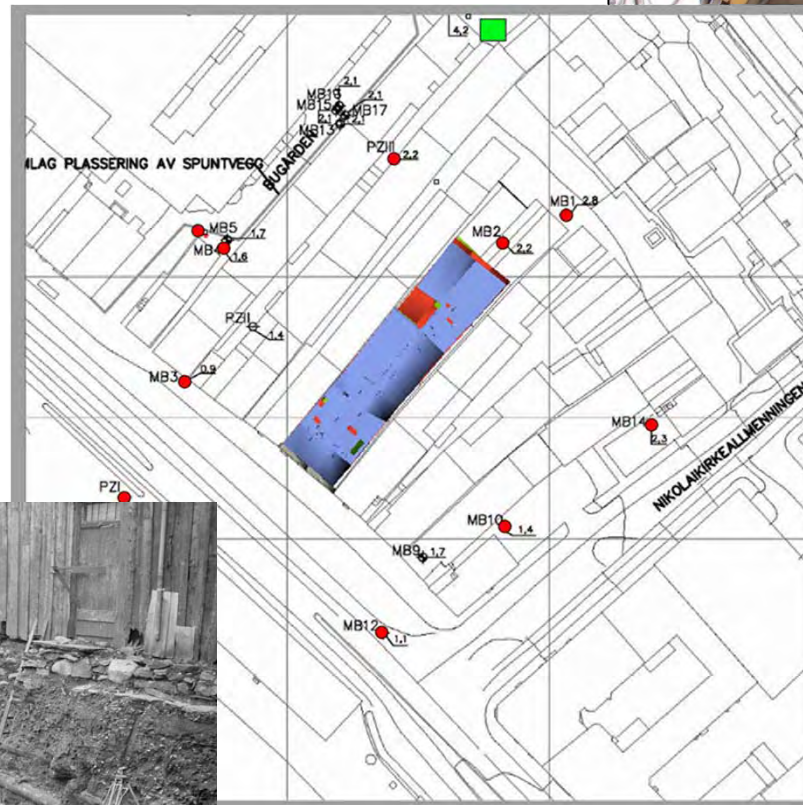
Økonomisk verdiskaping: Besøkstal på Bryggen

Mars	April	Mai	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	Desember	Totalt	Minus "fastboende"
16985	33316	74087	152961	200571	173176	72969	32658	23831	20717	837054	640950
23940	28321	78564	145061	186709	185531	77360	33379	24382	21238	840147	640299
22327	32359	75012	165778	191996	195047	69590	33299	22288	23235	867828	630924
22331	39631	82474	163315	197503	201066	71532	34349	24842	31974	911156	666716
27307	37744	85834	164603	213382	180386	67451	35781	26924	21197	899721	641793
21790	40846	87950	159882	206726	202428	84859	38671	31377	26177	938957	740669
32528	49372	81855	202683	257601	221608	111069	42356	30665	29124	1096918	869686
36812	53981	121922	218197	261730	237477	89338				1071250	782362

Kjelde: Stiftelsen Bryggen 2012

Miljømessig og kulturell verdiskaping: Prosjekt Bryggen

Bryggen og Vågen

- Kva kulturminneverdiar skal forvaltast?
- Kva er Bergen sin identitet?
- Har me ei berekraftig forvaltning eller forbrukar byen ein ikkje-fornybar ressurs?
- Gjev desse verdiane ei kulturell konkurransekraft og verdiskaping?

Nils Krantz:
«Fra Bradbenken»
1924.

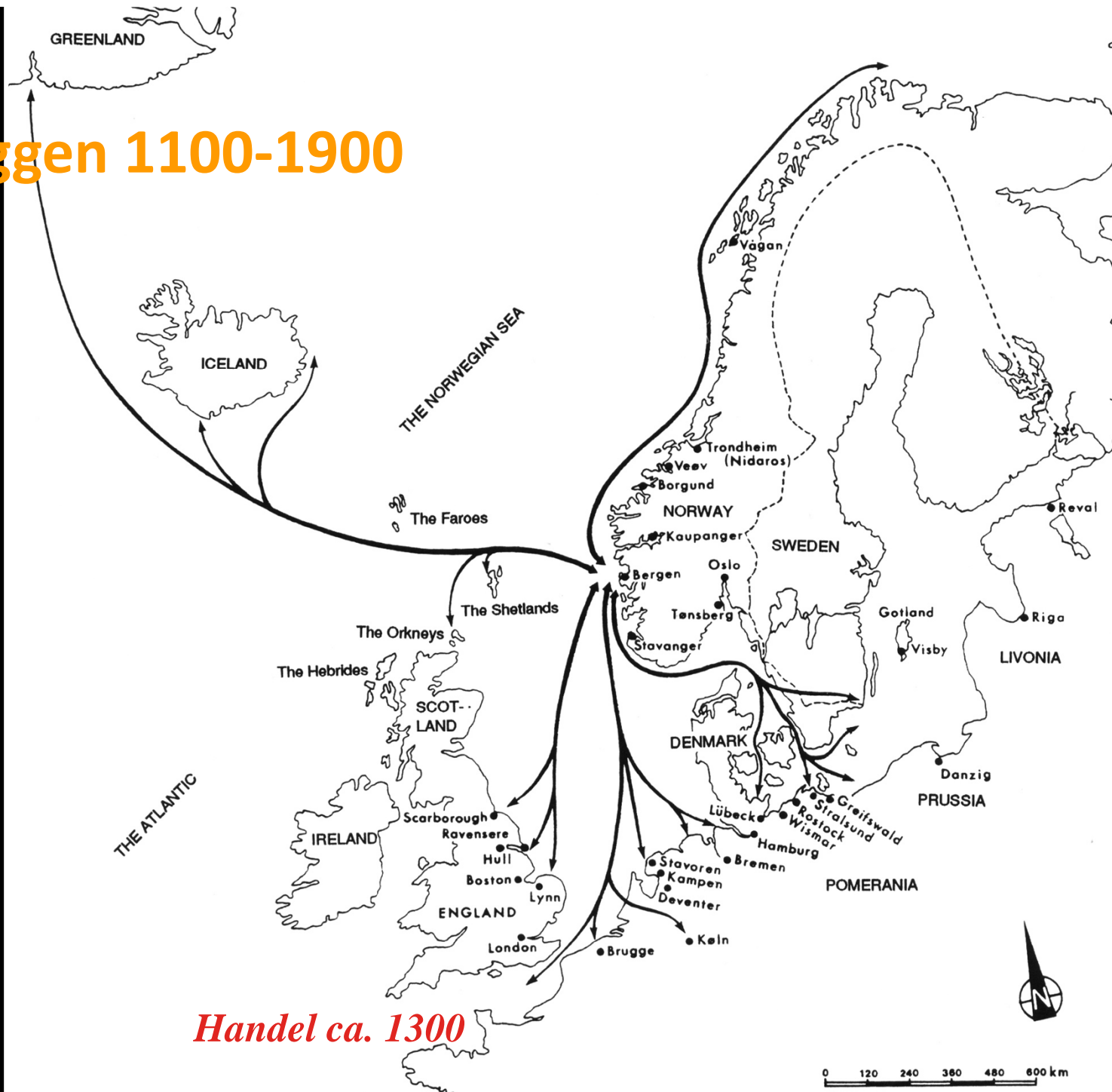
Den store forteljinga i Vågen

Ressurs og marknad

Fisken (*Gadus morhua*) -ein evigvarande ressurs

Bryggen 1100-1900

Handel ca. 1300

Nordlandsjekt

Thorolf Holmboe: Nordlandsjekt i midnattsol

Kogg til ankers på Seinen v/ Paris i 1450

- A. Det Gylde
- B. Kjøbenhavn
- C. S. Nilsen, De Thyllen kauphus by
- D. De Rindende by over Indvold
- E. Det Thyllen kauphus Kjøbstad ved by
- F. J. Høiby ved by
- G. S. Nilsen
- H. Jørgen de by over de Thyllen by
- I. A. S. Oren
- K. Thyllen ved by
- L. Nilsen ved de Thyllen
- M. Jørgen de by
- N. De alle by, ved by
- O. De alle by
- P. De alle by
- Q. De alle by, ved by
- R. De alle by, ved by
- S. De alle by, ved by
- T. De alle by, ved by
- V. De alle by, ved by
- X. De alle by, ved by

Historisk Skitse af
nuv. Bergen

Den urbane historia

Bryggen ca. 1580. Scholeussticket

Bergen 1864

KART
OVER
BERGEN MED OMEGN
udgivet efter de nyeste Kilder

P. HANDBERG
Arkitekt og Ingeniør

Edv. Gyldenreys Forlag (1864)

BERGEN i Maalestok.
1:25,000 af den gamle Maalestok

OMEGNET i Maalestok.
1:50,000 af den gamle Maalestok

Den nye tida

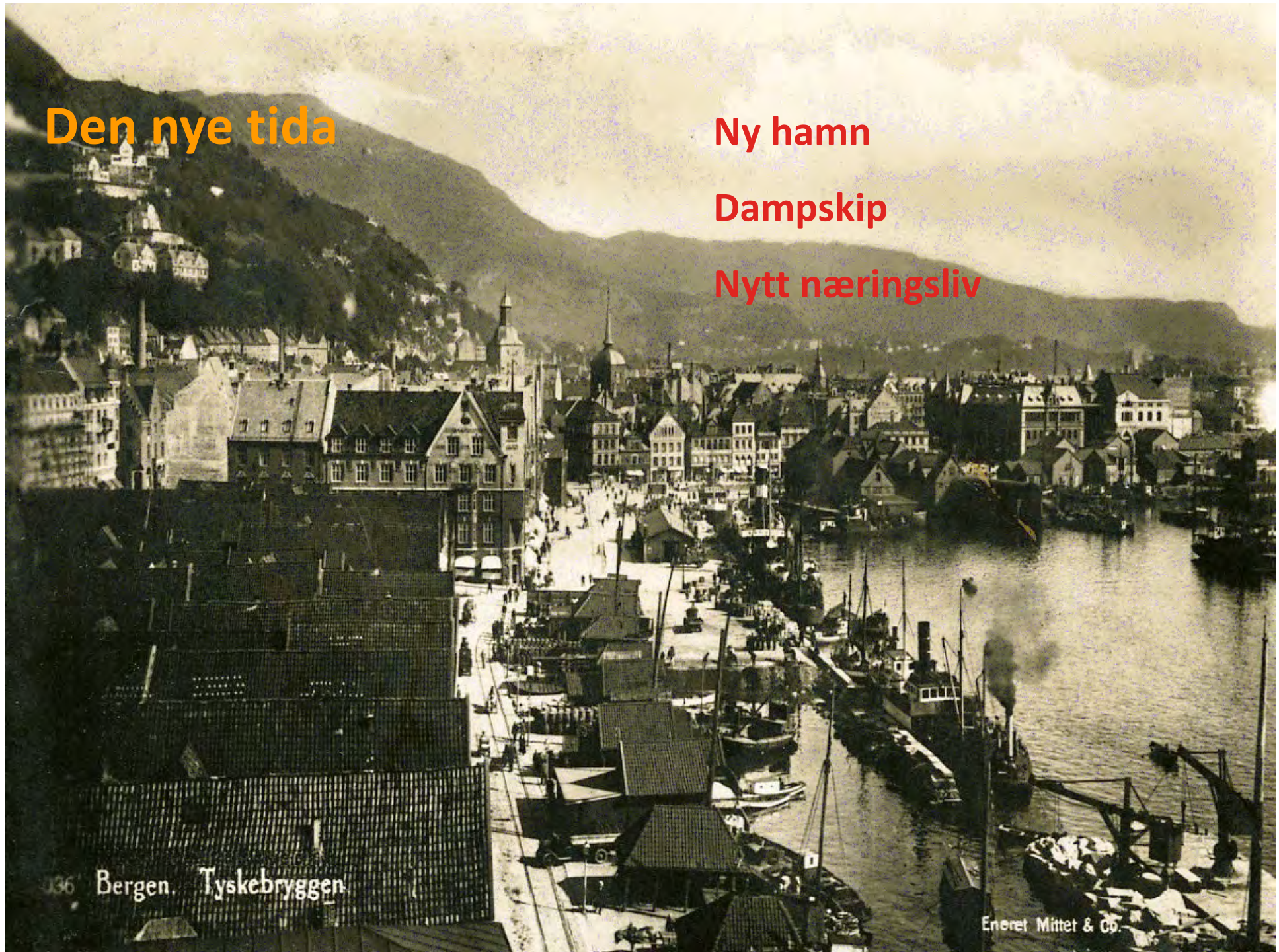
Ny hamn

Dampskip

Nytt næringsliv

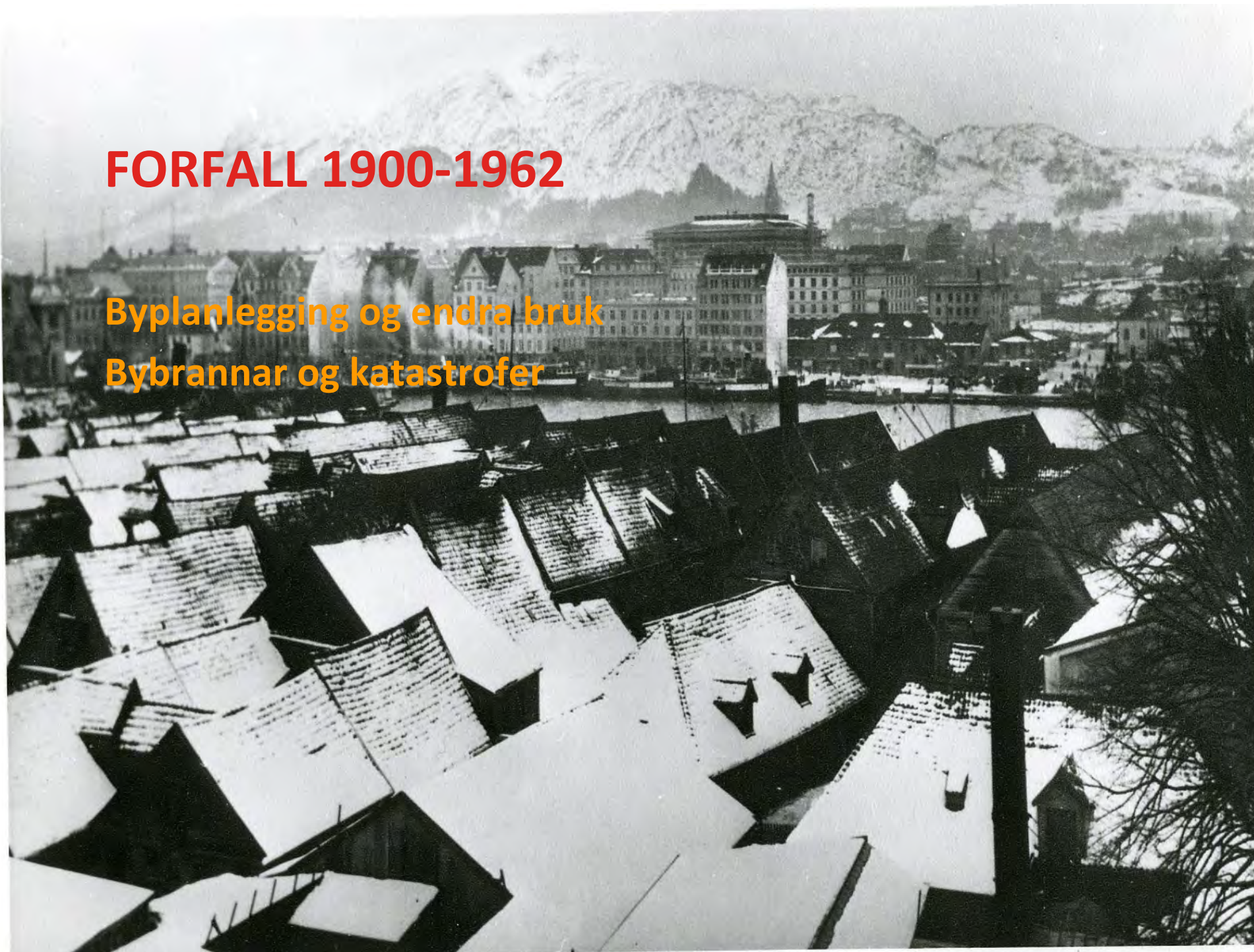
336 Bergen. Tyskebryggen

Enøret Mitter & Co

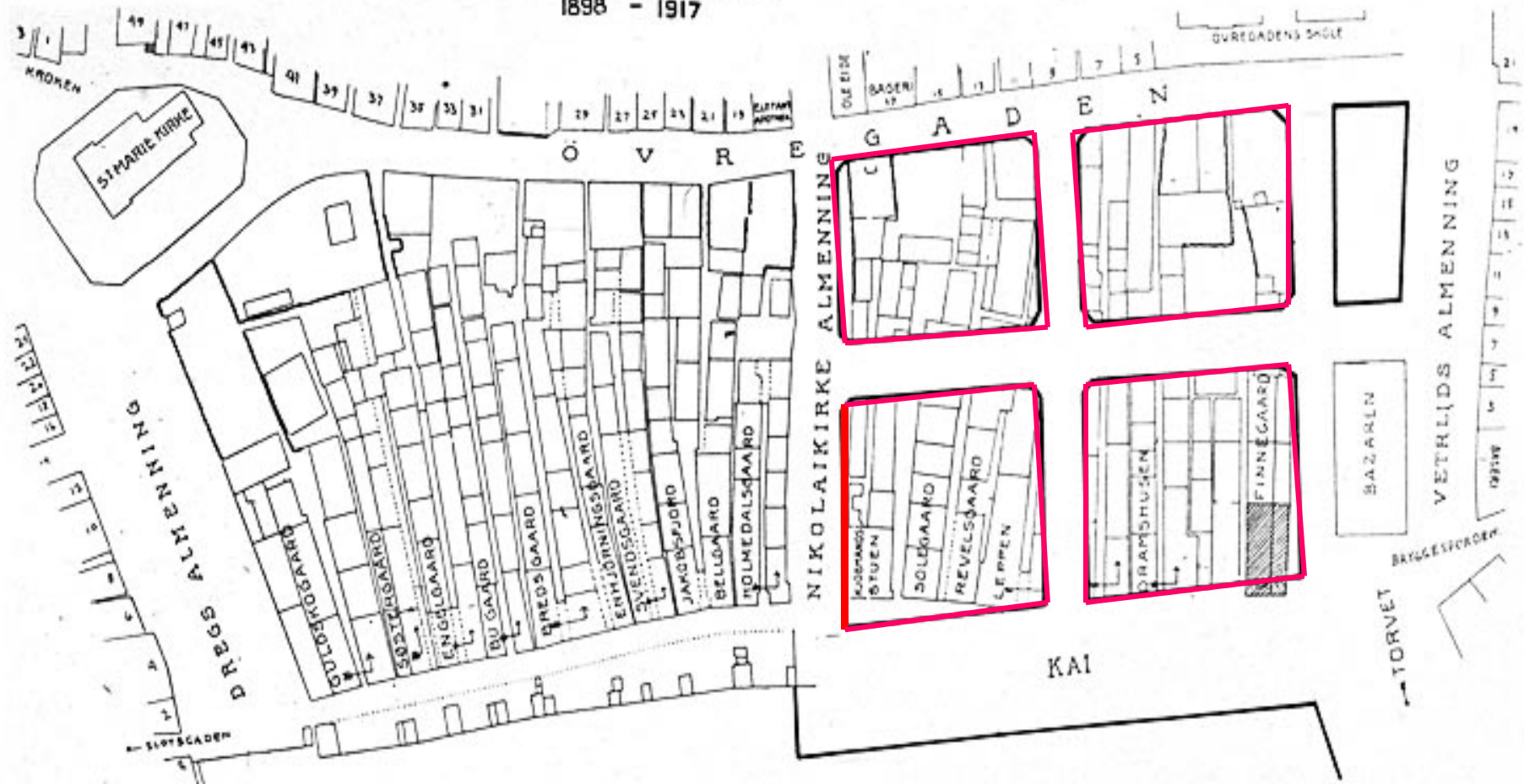

FORFALL 1900-1962

Byplanlegging og endra bruk
Bybrannar og katastrofer

PLAN IV ÖSTBYENS SJÖGAARDE
1898 - 1917

BYPLANLEGGING

Nye kvartal 1910-15

BYBRANNAR OG KATASTROFAR

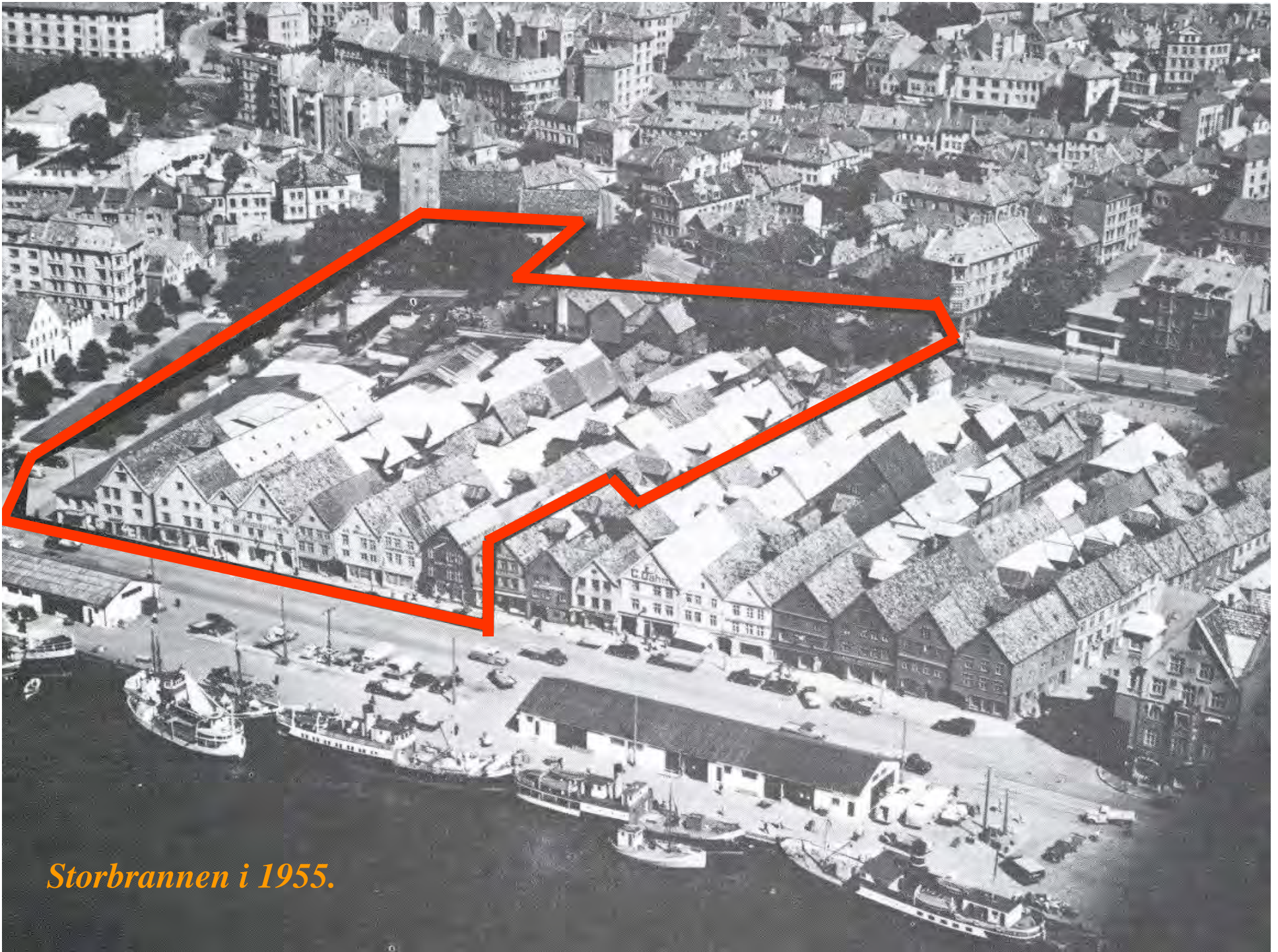

1916

Eksplosjonen på Vågen

Storbrannen i 1955.

Verdskulturminnet 1979

Bryggen 2005

Eit fragmentert kulturmiljø med mange forteljingar

Vågen - viktig del av den nasjonale forteljinga

Vikingtid og maktsenter på Alrekstaðir

Mellomalderen

Bergen - porten til verda i vest

Kongssete

Erkebisppegard

Magnus Lagabøters bylov

Etter reformasjonen

Stordomstid for Hansaforbundet og Bryggen i Bergen

Framvekst av internasjonal handel og sjøfart

Tilhøvet med omlandet

Byvekst

Bergen si rolle i den nye nasjonen

**Kulturminna er fysiske
spor etter:**

- 1. Innbyggjarane og dagleglivet**
- 2. Næringsverksemd**
- 3. Kongen**
- 4. Kyrkja**
- 5. Dei nasjonale anekdotane**

Innbyggjarane og dagleglivet

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

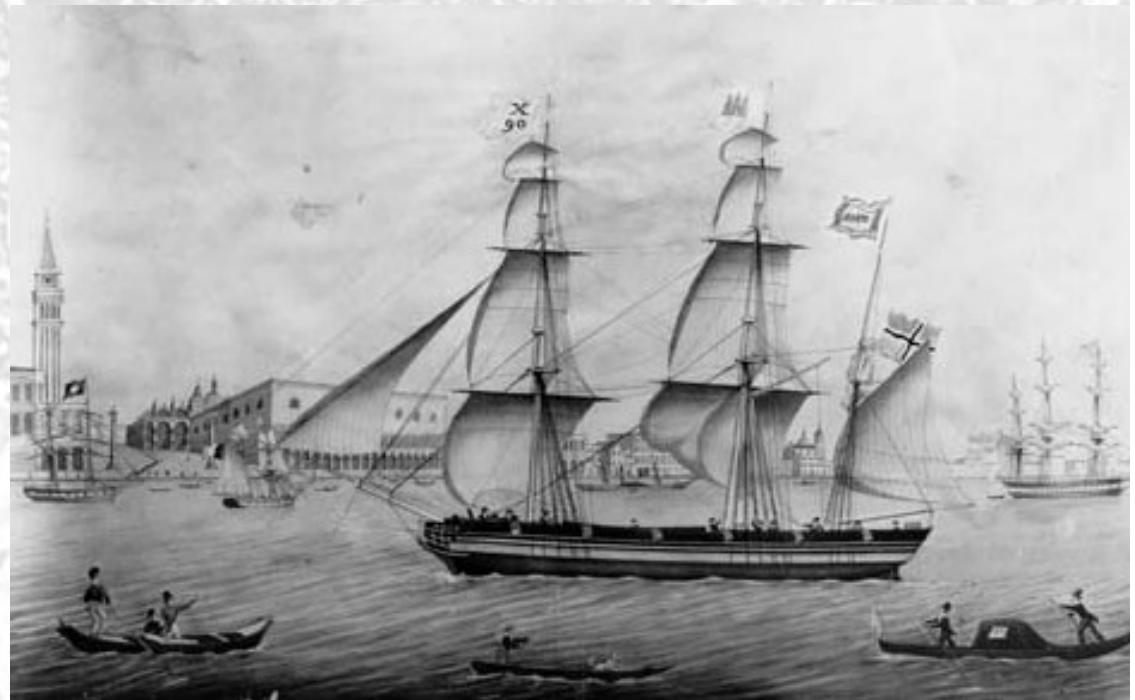

Emigrasjonen til Amerika

7. april 1837 gjekk det første emigrantskipet frå Bergen til USA med 84 emigrantar, dei fleste frå Hordaland.

Barken *Ægir* var bygd i 1835 i Bergen. Kaptein og eigar: Christian K. Behrens

Ægir

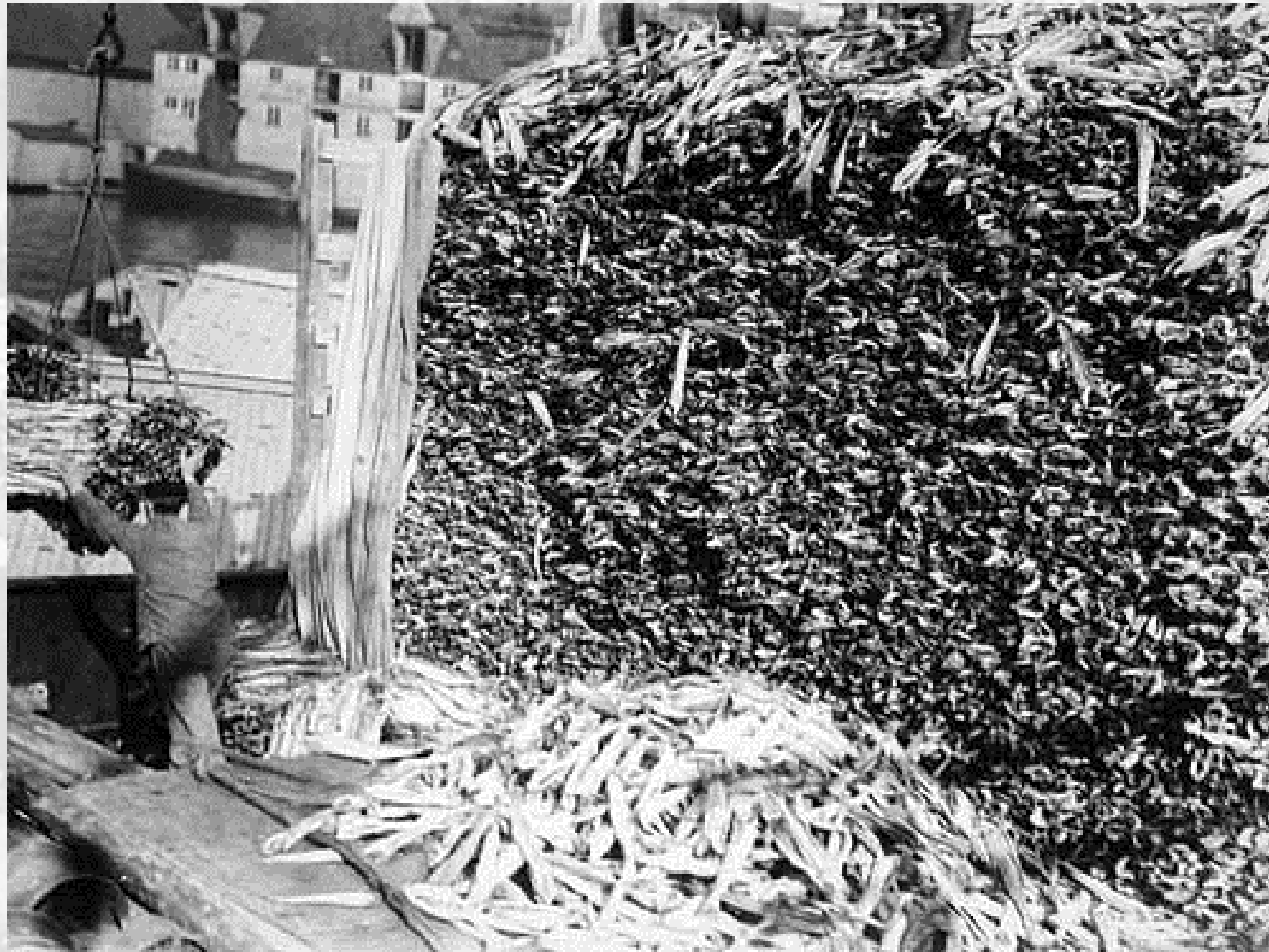

Næringslivet

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

Skipsfartsnæringa

Kongen

Håkonshallen (1261)

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

1055

BERGEN-MARKNESHALLEN.

ATELIER K.K. BERGEN

Kyrkja

Erkebispegarden

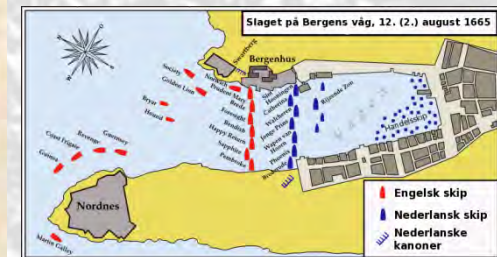

Svartedauden inn på Vågen i 1349

Dei nasjonale anekdotane

Slaget på Vågen 1665

Kolorert stikk
Arnold Bloem
(1670)

Polarhistoria

Fram forlet Bergen 2. juli 1893, med kurs mot Nordishavet

Roald Amundsen på veg for å berge Umberto Nobile i Nordishavet

HORDALAND
FYLKESKOMMUNE

Bevaring av verdsarven

*Reguleringsplanen for
Vågen, kaiene og Bryggen*

**Ein liten brikke i eit stort
kulturmiljø**

Gløymer vi resten?

Skolten!

Slik kan Sandviken bli

Storentreprenøren Terje Johan Skjelbred i NCC anlegg Vest vil rive Bontelaboanlegget, bygge to skyskrapere i glass og stål og en moderne cruisehavn med plass til 10-12 skip.

SKYSKRAPER: To glassbygg formet som seil, og piler med plass til 10-12 cruiseskip. Slik ser Terje Johan Skjelbred for seg Bontelabo-området i fremtiden.

Jan I. Eliassen

Publisert: 31. okt. 2006

Terje Johan Skjelbred understreker at dette ikke planer, men en visjon for hvordan denne delen av byen kan bli.

KOMMENTARER
 Debatten vil bli moderert i ettertid

1 person liker denne.

Legg til ny kommentar

Bli kv din kommentar her.

Vær 2 av 129 kommentarer

Sorter etter populært nå

FrodeFF
 Eg bare spør... kor tett går det an å bli?

Til den tankelause medlemmen vil eg bare si: Først, sjøen é for dætt. Neste punkt, bunnen på Vågen é full av etterlatenskaper fra århundrer og eventuell fyllmasse vil måtte bruke årtier på å sette seg. For ikkje å snakke om korrosjonsproblematikken til trikken når Nordvesten setter inn.

Hvis det brukes pengar på å utrede dette alternativet, é det ikkje rart at alt blir svindyrt i dette landet. Det virker jo som alle som sitter i styre & steil é nellar som baboyr og har IQ på frysepunktet...

vis mindre

1 måned siden 50 Liker Liker Svar

MiradaFuriosa
 Kan ikke se at det er sagt at det skal leges en flytebro som skal sperre vågen for biltrafikk, eller at det skal fylles ut i vågen. Penger til...

vis mer

1 måned siden som svar til FrodeFF 10 Liker Liker Svar

Kartheinz Stokkhusen
 En middels stor selvbåt er ikke langt unna 20 meter høy. Statsråd Lemmkuhl trenger minst 50 meter seilingshøyde. Til sammenligning er Puddefjordbroen 28 meter høy, så vi snakker ikke akkurat om flytebro med mindre man skal oddelegge landets mest historiske havn fullstendig og risikere og miste UNESCO-statusen.

Hvis du er i stand til å utføre enkel bærneskolematematikk ser du rimelig kjøpt at med maksimalt 4% sløping blir trenger man 1200 meter påkjøringsrampe på hver side av broen om Statsboen skal komme forbi, altså må den strekke seg fra Festplassen til Sandvikten. Lager man broen halvparten så stor, altså et minimum for å ikke ta livet av all aktivitet i Vågen, må broen gå fra Murallmenningen til Rothaugen.

Der har du utredningen din, og kommunen er spart for 20 millioner. Her må jeg si meg enig: Hvor tett går det egentlig an å bli??

vis mindre

1 måned siden som svar til MiradaFuriosa 10 Liker Liker Svar

Guest

Legg til kommentar

- BERGENS GOLDEN GATE: Gunn-Vivian Eide mener en bybanebro fra Holbergskaien til Bradbenken kunne blitt en ny attraksjon i Bergen. Broen ville også gjort det mulig å krysse Vågen til fots eller på sykkel, uten å måtte ta Beffen.

- Legg Bybanen i bro over Vågen

Gunn-Vivian Eide (V), en av Bybanens mødre, tar til orde for en bybanebro tvers over Vågen. - Den kan bli et smykke for Bergen, sier hun.

FAKTA

AV: Pål Andreas Møeland, Tor Høvik (Foto)
 Publisert: 11.sep. 2012 06:11 Oppdatert: 11.sep. 2012 06:11

- Her kan banen krysse Vågen, sier Gunn-Vivian Eide entusiastisk og peker over mot Bradbenken, der hun ser for seg at broen kan ende.

- Den kan komme ut av tunnel, ha et stopp ved enden av Gågaten og krysse Vågen i en flott bro som også kan brukes av fotgjengere og sykklister. Jeg tror

- Byrådet har vedtatt å utrede fire hovedtraseer gjennom sentrum:
- Lang tunnel fra Kaigaten til Slaktehustomten
- Gjennom Småstrandgaten eller Vågsallmenningen, over Torget og i tunnel fra Kjøttbasaren/Finnegården
- Over Torget, over Bryggen og i tunnel fra Sandbrogaten.
- Over Torgallmenning, utover Nordnes og i tunnel eller bro til

LES OGSÅ
Brann i skur ved skole
 Det brant voldsomt i et skur nær Lavås skole søndag k

«Vi kan ikkje leve i eit museum»

Kråkeslottet på Øltorget

ASBJØRN KRISTOFFERSEN, 20. januar 2012.

Lik dette 18 | [Tweet](#) 2 | [+1](#) 0 | [Share](#) 9

Landets største serveringshus har fått plass på Bergens mest prominente tomt. Bysamfunnet sit att med eit kråkeslott ved eit torg omkransa av skjenkestader.

Det var ikkje måte på kor bra nye Zachariasbyggen skulle bli. Viktigast av alt: Nybygget skulle revitalisera Fisketorget, byens forpinte hjarte og fordoms byrgskap. Det skulle dessutan vera ei gjenoppliving av dei historiske handelsgardane, som vart rivne i 1955. Byggherren, Sjøtrygdgruppen, framstilte utbygginga som ei teneste for bysamfunnet. Den tenesta er det ikkje mykje att av. Zachariasbyggen har enda som slagmark for eigedoms- og restaurantbaronar.

Eg blir alltid betenkt når kapitalistar skal gjera bysamfunnet ei teneste, med Bergen kommune på andre sida av forhandlingsbordet. Eg tenkjer at kapitalistane tel atten-nitten-litten-tyve, som dei alltid har gjort, og at eg og dei andre skattebetalarane nok vil bli lurte, endå ein gong. På Zachariasbyggen føler eg meg ekstra grundig snytt.

På bysamfunnet sitt i 1990- og 2000-åra, var det ikkje noko å byrja på Fisketorget. Men...

Bybanen ?

Vågen – eit nasjonalt kulturmiljø forvalta med lokal innsats eller - mest med omsyn til lokale interesser?

Ta det mangfoldige og historiske byrommet tilbake !

